

Deel IV

Opsporingsdienst van de Nederlandse Arbeidsinspectie

Hoofdpunten 2024

Waar in 2023 de focus lag op opbouwen, was 2024 vooral een jaar waarin het consolideren van die opbouw en het verder professionaliseren van de Opsporingsdienst centraal stond. Door afspraken te maken over uniforme werkwijzen, prioriteiten te stellen en verder te investeren in de ontwikkeling van onze mensen, staat er nu een stevige bijzondere Opsporingsdienst.

Hierbij staan maatschappelijke ontwikkelingen scherp op het netvlies. Zo zien we bijvoorbeeld dat misstanden al lang niet meer binnen één domein plaatsvinden, maar verweven zijn met misstanden in de andere domeinen. We zetten daarom steeds meer in op een integrale domeinoverstijgende aanpak. Het bouwen van bruggen, niet alleen binnen onze Opsporingsdienst en de gehele Nederlandse Arbeidsinspectie, maar ook met onze stakeholders en opdrachtgevers is daarbij essentieel. Dit werpt vruchten af en de resultaten daarvan leest u in dit jaarverslag. Een aantal springt eruit:

Met onze focus op de voorkant van het proces hebben we mooie resultaten geboekt op het gebied van intelligencebeelden en crime scripts. We gebruiken deze instrumenten om belangrijke overeenkomsten en verschillen in werkwijzen en patronen bij malafide praktijken binnen een bepaalde sector in kaart te brengen. Op basis daarvan kunnen we gericht bepalen welke interventies het meest effectief zijn om in te zetten.

Sinds 1 januari 2023 is de nieuwe specialistische afdeling Arbeidsuitbuiting opgericht. De intensivering en professionalisering van de strafrechtelijke aanpak van arbeidsuitbuiting in 2024 heeft geleid tot goede resultaten. Met de centralisatie van onderzoeken naar arbeidsuitbuiting binnen één afdeling is deze afdeling zichtbaar en herkenbaar geworden voor zowel interne als externe partijen. Ook is het aantal intakes met potentiële slachtoffers gestegen. Dat geldt ook voor het aantal aangiften. Daarnaast heeft de Arbeidsinspectie in 2024 voortgang geboekt in de voorbereidingen op de Wet modernisering en uitbreiding strafbaarstelling mensenhandel (273f Sr). Die treedt naar verwachting per 1 januari 2026 in werking.

Eén van de belangrijke interventies die we kunnen inzetten is het afpakken van crimineel vermogen. Een mooi voorbeeld hiervan is de casus subsidieregeling Coronabanen. In 2023 en 2024 zijn hiervoor verschillende aanhoudingen verricht, is beslag gelegd en subsidiegeld van VWS teruggehaald. Het domein Zorgfraude van onze Opsporingsdienst heeft hiermee in 2024 de titel ‘mooiste afpakzaak’ gewonnen op de jaarlijkse dag van de Criminele Geldstromen van de bijzondere opsporingsdiensten, het Openbaar Ministerie en de politie.

Met het FleX- en Arboproject binnen het domein Werk & Inkomen wordt in overzichtelijke en kortdurende onderzoeken gebruik gemaakt van een vaste werkwijze. Hierbij wordt – vanwege de beperkte capaciteit in de rechtspraak – breed gekeken naar alle opties zoals de strafbeschikking, het maken van procesafspraken en het brengen van de zaak voor de politierechter. Dat geldt overigens ook voor ieder regulier strafrechtelijk onderzoek. Samen met het Functioneel Parket (FP) wordt gekeken naar wat de mogelijkheden zijn op het gebied van alternatieve afdoeningen en interventies.

Van het toenemende belang van een integrale domeinoverstijgende aanpak is de integrale aanpak van misstanden binnen de uitzendsector een mooi voorbeeld. Dit onderwerp is in 2024 sterker en nadrukkelijker door de Opsporingsdienst naar de voorgrond geplaatst, waarmee het in 2025 een prioriteit is geworden. Hierbij bekijken we als Arbeidsinspectie zowel vanuit de toezichtkant als vanuit de opsporingskant welke interventies we kunnen inzetten om misstanden in de uitzendsector aan te pakken.

1. Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag 2024 van de Opsporingsdienst van de Nederlandse Arbeidsinspectie (hierna: Opsporingsdienst). We zijn één van de vier bijzondere opsporingsdiensten (BOD'en) in Nederland¹ en voeren strafrechtelijke onderzoeken uit onder gezag van het Functioneel Parket (FP) van het Openbaar Ministerie (OM). Het gaat om strafrechtelijke onderzoeken op beleidsterreinen van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Zo verrichten we onder meer onderzoeken naar arbeidsuitbuiting, fraude met uitkeringen en subsidies, illegale tewerkstelling en zorgfraude.

We zijn integraal onderdeel van de Nederlandse Arbeidsinspectie en dragen bij aan de missie van gezond, veilig en eerlijk werk en bestaanszekerheid voor iedereen. Dat betekent dat we samenwerken en dat onze strafrechtelijke onderzoeken deel kunnen uitmaken van de inhoudelijke resultaten van een toezichtsprogramma van de Arbeidsinspectie of van resultaten van toezicht na meldingen en verzoeken.

Artikel 11 van de Wet op de BOD'en schrijft voor dat de bijzondere opsporingsdiensten namens de betrokken minister en het College van procureurs-generaal een handhavingsarrangement opstellen, waarin de wederzijdse afspraken over de inzet van strafrecht en de afhandeling van opsporingsonderzoeken worden vastgesteld.² Over de uitvoering van de afspraken uit dit handhavingsarrangement wordt gerapporteerd door dit verslag.

De afspraken voor 2024 zijn geformuleerd in aantallen onderzoeken, een beslagdoelstelling en enkele thema's die bijzondere aandacht kregen.

“Jaarlijks stellen onze betrokken minister en het College van procureurs-generaal voor het komende jaar, met inachtneming van de hoofdlijnen van het beleid met betrekking tot de taakuitoefening door de bijzondere opsporingsdiensten, bedoeld in artikel 10, een handhavingsarrangement vast, waarin de wederzijdse afspraken over opsporing en afhandeling van de opsporingsonderzoeken zijn opgenomen.”

- Artikel 11 Wet op de Bijzondere Opsporingsdiensten

¹ De vier BOD'en zijn de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst, Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, Inlichtingen- en Opsporingsdienst, Leefomgeving en Transport, Inlichtingen- en Opsporingsdienst en de Opsporingsdienst van de Nederlandse Arbeidsinspectie.

² De jaarschijf 2024 is ondertekend door de Nederlandse Arbeidsinspectie, het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en het Openbaar Ministerie (OM).

2. Leeswijzer

Dit jaarverslag volgt het gehele proces van een strafrechtelijk onderzoek van de Opsporingsdienst; van het binnenkomen van het signaal en de voorbereiding van het onderzoek (bij de afdeling Opsporingsinformatie) tot het uitvoeren van het tactische opsporingsonderzoek (bij de Afdelingen Werk & Inkomen, Arbeidsuitbuiting, en Zorgfraude) en de uiteindelijke afdoening daarvan door het FP. Met dit proces wordt ingegaan op de afspraken in het handhavingsarrangement 2024 en de verwezenlijking daarvan. Verder wordt ingegaan op enkele relevante ontwikkelingen in ons vakgebied. Daardoor heeft dit jaarverslag de volgende indeling:

Voorwoord

1. Inleiding
2. Leeswijzer
3. Opsporingsinformatie
4. Arbeidsuitbuiting
5. Werk & Inkomen
6. Zorgfraude
7. Aanpak criminele geldstromen
8. Internationaal en ontwikkelingen werkveld
9. Afdoening Functioneel Parket

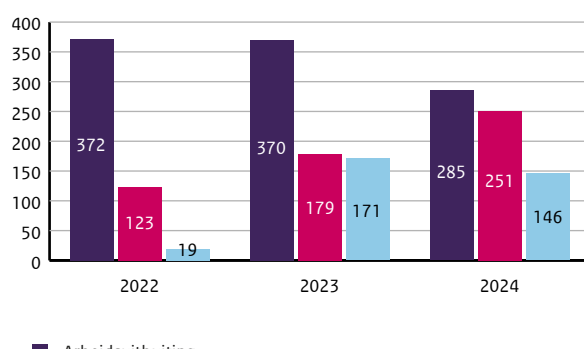
3. Opsporingsinformatie

Algemeen

De Opsporingsdienst ontvangt en verzamelt informatie van toezichtprogramma's van de Arbeidsinspectie én van externe partners zoals de Belastingdienst, het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), gemeenten, de Financial Intelligence Unit (FIU) of burgers. Het team Intelligence vergaart, duidt en verrijkt deze informatie. Dat is specialistisch werk en vormt feitelijk de basis van het werk van de Opsporingsdienst.

In figuur 1 en 2 is het aantal signalen en meldingen van de verschillende domeinen waarbinnen de Opsporingsdienst acteert van de drie laatste jaren opgenomen. Signalen worden geregistreerd en verwerkt en kunnen leiden tot een melding. In 2024 zijn 285 signalen op het domein Arbeidsuitbuiting ontvangen, 251 signalen op het domein Werk & Inkomen en 146 signalen op het domein Zorgfraude.

Figuur 1: Aantal signalen per domein in de afgelopen drie jaar

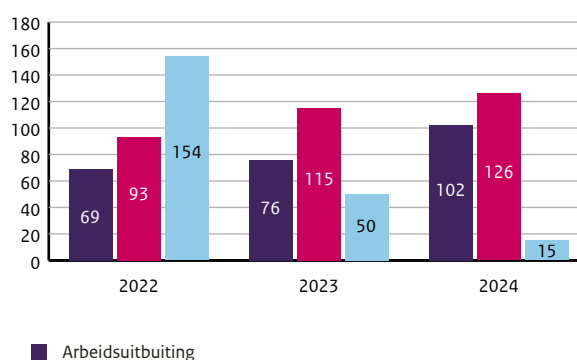

De hiervoor genoemde signalen hebben in 2024 geleid tot 102 meldingen Arbeidsuitbuiting, 126 meldingen op het terrein van Werk & Inkomen en 15 meldingen Zorgfraude.

Opsporingsinformatie van de afdelingen Werk & Inkomen en Arbeidsuitbuiting

In 2024 lag de focus van de afdeling Opsporingsinformatie op het proactief in- en overzicht geven in fenomenen. De uitkomsten hiervan worden gebruikt om richting te geven aan en keuzes te maken bij opsporingsonderzoeken. Voor deze inzichten en overzichten worden producten, zoals operationele intelligencebeelden en crime scripts gebruikt. Een operationeel intelligencebeeld is een beeld waarbij entiteiten (personen in een onderzoek) en netwerken waarbinnen de entiteiten acteren, worden beschreven.

Figuur 2: Aantal meldingen per domein in de afgelopen drie jaar

Crime script

Een crime script beschrijft het criminele proces van het plegen van een delict alsof het een filmscript is, met bijbehorende terminologie. Het criminele proces wordt opgeknipt in verschillende onderdelen, scènes. Binnen elke scène worden de manieren waarop die scène kan worden voltooid, uitgewerkt. Elke scène leest als een filmscript, met actoren die een rol spelen, activiteiten die plaatsvinden en de attributen die worden gebruikt. In wezen wordt in elke scène een modus operandi weergegeven om dat specifieke onderdeel van het criminele proces te doorlopen. Hierdoor ontstaat uiteindelijk een uitgebreid stappenplan zoals deze door vermoedelijke daders is uitgevoerd of uitgevoerd zou kunnen worden.

Met deze methode wordt niet enkel gekeken naar één verdachte, maar wordt het gehele netwerk van rollen die van belang zijn voor de voltooiing van het criminele proces in kaart gebracht. Daarnaast biedt deze methode een gestandaardiseerde manier om modus operandi te registreren en in context te plaatsen. Door het combineren van informatie uit verschillende databronnen kunnen de diverse modi operandi per scène van een crimineel proces worden opgesteld. Deze informatie leidt uiteindelijk tot een overzicht van allerlei modus operandi per scène die, als je de scènes in volgorde bekijkt, een veelheid aan opties in het doorlopen van het criminele proces weergeven.

Opsporingsinformatie van de afdeling Zorgfraude

De afdeling Zorgfraude heeft een team dat verantwoordelijk is voor de ontvangst en verwerking van signalen en meldingen, het analyseren van beschikbare informatie op fenomeenniveau, en de accountfunctie. Het team ontvangt signalen en meldingen van mogelijke zorgfraude en verrijkt deze, zodat besloten kan worden over de opvolging. Deze opvolging kan een strafrechtelijk onderzoek zijn, maar bijvoorbeeld ook een verstrekking van informatie aan een partner die meer geschikt is om de melding te behandelen. Vanuit de accountfunctie worden presentaties gegeven aan partners die een rol hebben in de aanpak van zorgfraude en zijn er contacten met netwerkpartners. Dit heeft tot resultaat dat er meer bewustzijn is voor fraude in de zorg, dat de afdeling Zorgfraude over een goed netwerk beschikt en hieruit onder andere informatie over trends en ontwikkelingen krijgt. De analyses leiden tot meer in- en overzicht in fenomenen. Deze analyses zijn de start van de onderzoeken en ze kunnen ook aan de basis staan van signaleringen (zie hoofdstuk 6).

4. Arbeidsuitbuiting

Algemeen

Arbeidsuitbuiting is meer dan slecht werkgeverschap; het is een vorm van mensenhandel. Het gaat om de situatie waarin iemand wordt bewogen of gedwongen tot het verrichten van werk onder zeer slechte, soms onmenselijke, arbeidsomstandigheden, met de intentie het slachtoffer uit te buiten. Hierdoor wordt inbreuk gemaakt op de persoonlijke vrijheid. Arbeidsuitbuiting is strafbaar volgens artikel 273f Wetboek van Strafrecht (Sr). Onze Opsporingsdienst is verantwoordelijk voor de strafrechtelijke aanpak van arbeidsuitbuiting.

In 2024 heeft de afdeling Arbeidsuitbuiting zich gefocust op haar verdere professionalisering door onder meer het signalen- en meldingenproces volledig in eigen hand te nemen. Daarnaast zijn inspanningen verricht om de managementinformatie te verbeteren. Dat is gelukt. Door deze professionalisering kan sneller en beter opvolging worden gegeven aan meldingen met meer kans op een succesvol strafrechtelijk vervolg. Ook is de capaciteit bij de afdeling Arbeidsuitbuiting uitgebreid met het oog op de inwerkingtreding van het wetsvoorstel tot modernisering van artikel 273f Sr en de introductie van de artikelen 273fa Sr (ernstige benadeling) en 273fb Sr (het voordeeltrekken uit mensenhandel en ernstige benadeling). De nieuwe rechercheurs zijn opgeleid. Een aantal van hen is daarnaast opgeleid tot gecertificeerd hoorders mensenhandel.

In 2024 is de Opsporingsdienst betrokken geweest bij het proces en de introductie van de hiervoor genoemde artikelen 273fa Sr en 273fb Sr. De Opsporingsdienst, het FP en het toezichtprogramma Arbeidsuitbuiting en Ernstige Benadeling trekken hierin samen op. Een reden voor de introductie van het delict 'ernstige benadeling' en het voordeeltrekken daaruit is - zoals hierboven beschreven - dat de huidige wettelijke bewijsdrempel voor arbeidsuitbuiting hoog is. Zo worden onderzoeken naar arbeidsuitbuiting stopgezet, die de bewijslast (net) niet halen. Deze onderzoeken worden indien mogelijk voortgezet of herbeoordeeld op (veelal) mensensmokkel en overgedragen aan de afdeling Werk & Inkomen.

Arbeidsuitbuiting in de schoonmaak

De Opsporingsdienst heeft onderzoek gedaan naar arbeidsuitbuiting door een schoonmaakbedrijf, waarvan het personeel vooral 's nachts bij fastfood-restaurants en andere horecazaken, verspreid over het land, schoonmaakte. De aanleiding hiervoor waren controles bij deze restaurants en horecazaken door inspecteurs van de Arbeidsinspectie, waarbij met name werd gekeken of de schoonmakers illegaal aan het werk waren. Het personeel bestond onder meer uit asielzoekers en illegaal in Nederland verblijvende personen. Zij zouden daarbij zijn uitgebuit. De schoonmakers werkten 7 dagen per week tot 14 uur per dag en ontvingen daarvoor hooguit €50 per dag. Zij werden bedreigd als zij klaagden over het (niet betaalde) loon, de arbeidsomstandigheden en/of de lange dagen.

Uiteindelijk is tegen vier verdachten en de bijbehorende rechtspersoon proces-verbaal opgemaakt voor onder andere mensenhandel, mensensmokkel/ illegale tewerkstelling, valsheid in geschrifte, het opzettelijk doen van onjuiste/ onvolledige aangiften loonheffingen en deelname aan een criminele organisatie.

Vanuit een integrale ketenaanpak heeft de Opsporingsdienst nauw samengewerkt met de toezichtskant van de Arbeidsinspectie en de Belastingdienst. Deze samenwerking heeft geleid tot het opmaken van diverse boeterapporten voor overtredingen van arbeidswetten voor het schoonmaakbedrijf en diens opdrachtgevers en tot het door de Belastingdienst opleggen van naheffingsaanslagen voor de loonheffingen van ruim €3 miljoen.

Naast het fiscale voordeel is door de verdachten vermoedelijk ook criminele winst van ruim €1 miljoen gerealiseerd. Om dit bedrag van de verdachten te kunnen afpakken is voor ongeveer hetzelfde bedrag conservatoir beslag³ gelegd.

³ Conservatoir beslag is beslag op vermogen ter verzekering van betaling van een vordering voordat een rechtszaak begint.

De chauffeurs verklaarden dat zij elke week **6 tot 7 dagen** werkten. Op sommige werkdagen werkten zij **18 uur per dag**. Vooraf gemaakte afspraken werden niet nagekomen.

Arbeidsuitbuiting in de transportbranche

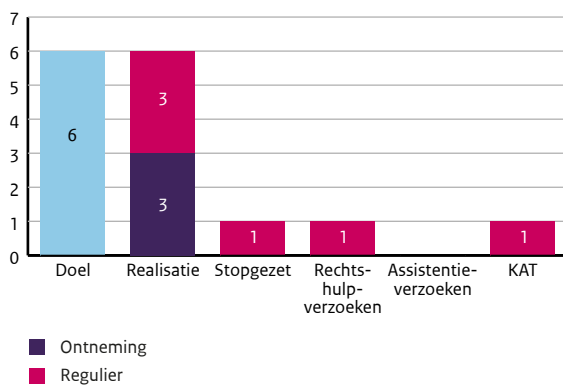
Een ander onderzoek naar arbeidsuitbuiting was gericht op een transportbedrijf dat Turkse chauffeurs naar Nederland haalde. De chauffeurs verklaarden dat zij elke week 6 tot 7 dagen werkten. Op sommige werkdagen werkten zij 18 uur per dag. Vooraf gemaakte afspraken werden niet nagekomen. De chauffeurs verklaarden ook dat zij bang waren voor de verdachten, vanwege diverse geweldsincidenten. Toch gingen de chauffeurs door met hun werk, omdat zij nog salaris tegoed hadden en aan hen een verblijfsvergunning beloofd was. Vermoedelijk hebben de verdachten valse IND-papieren aan de chauffeurs verstrekt.

De start van dit onderzoek is te danken aan inspecteurs van het Programma Arbeidsuitbuiting en Ernstige Benadeling die in de casus signalen van arbeidsuitbuiting herkenden en de Opsporingsdienst hierover informeerden. Tijdens het onderzoek kreeg het onderzoeksteam veel digitale gegevens in handen, onder andere afkomstig van de politie. Dit ging onder meer om urenregistraties, facturen, tachograafgegevens en chatgesprekken. Tactisch rechercheurs, financieel rechercheurs en analisten van de afdeling Analyse & Onderzoek van de Arbeidsinspectie hebben deze gegevens onderzocht. Zo konden onder andere de lange werkdagen van de chauffeurs bevestigd worden. Uiteindelijk is proces-verbaal opgemaakt voor mensenhandel, mensensmokkel/illegale tewerkstelling en valsheid in geschrift.

Resultaten

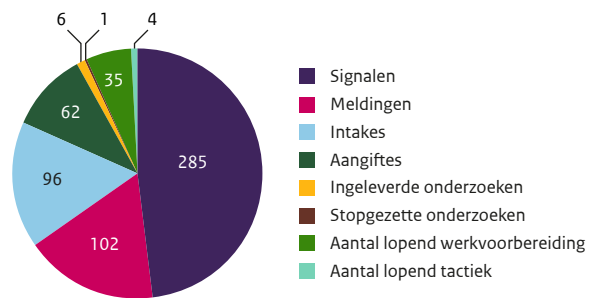
In het handhavingsarrangement 2024 is afgesproken dat de afdeling Arbeidsuitbuiting minimaal 6 onderzoeken zou afronden. Figuur 3 laat zien dat dit aantal gehaald is. Van de 6 onderzoeken zijn er 3 ontnemingsdossiers. In een ontnemingsdossier wordt aangegeven wat het geschatte bedrag is dat de verdachte met zijn handelen heeft verkregen. Er is 1 onderzoek in de tactische fase afgebroken. Een onderzoek wordt afgebroken als er bijvoorbeeld te weinig aanknopingspunten zijn voor nader strafrechtelijk onderzoek of als er onvoldoende zicht op bewijs is.

Figuur 3: Aantal onderzoeken Arbeidsuitbuiting

Figuur 4 toont het aantal gerealiseerde activiteiten over de aanpak van (mogelijke) arbeidsuitbuiting in 2024. Er zijn 285 signalen binnengekomen waarin een aanwijzing van arbeidsuitbuiting zou kunnen zitten. Deze signalen hebben geleid tot 102 meldingen waarin na een eerste verrijkingsslag de aanwijzing in stand bleef. Vervolgens zijn in totaal 96 intakes gevoerd met potentiële slachtoffers en daarna 62 aangiften opgenomen. In 2024 zijn 6 onderzoeken op het domein Arbeidsuitbuiting afgerond en waren nog 35 onderzoeken in werkvoorbereiding.

Figuur 4: Werkzaamheden Arbeidsuitbuiting 2024

(Neven)effect

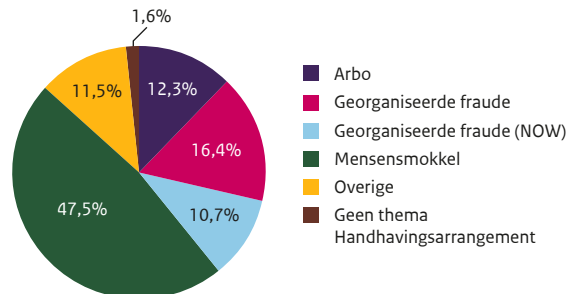
Een belangrijk resultaat met neveneffect van de afdeling Arbeidsuitbuiting betreft het opmaken en delen van ongeveer 70 restprocessen-verbaal voor zaken waarin geen tactisch onderzoek kon worden gestart of voortgezet. Deze restprocessen-verbaal zijn onder meer gedeeld met Toezicht van de Arbeidsinspectie. Het delen van restprocessen-verbaal is een belangrijke aanvulling op de strafrechtelijke aanpak van arbeidsuitbuiting, omdat op deze wijze een (keten)partner in de positie wordt gebracht een interventie te plegen waar dat niet haalbaar en/of effectief is via strafrechtelijk optreden.

5. Werk & Inkomen

Algemeen

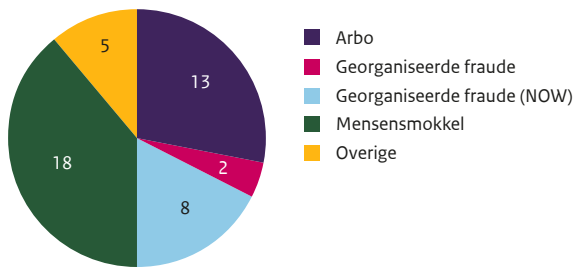
Binnen het domein Werk & Inkomen wordt onderzoek gedaan naar onder meer mensensmokkel, (georganiseerde) fraude met uitkeringen en subsidies en arbeidsomstandigheden. Dat gebeurt in samenwerking met de collega's van Toezicht van de Arbeidsinspectie maar ook met het UWV, de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en de FIU. Hierbij wordt gezocht naar een balans tussen complexe, langdurige onderzoeken en overzichtelijke, kortdurende onderzoeken. Het realiseren van effect is daarbij bepalend. Voor de overzichtelijke, kortdurende onderzoeken wordt gewerkt volgens de zogenoemde 'Flex'-aanpak: dit is een vaste werkwijze voor de uitvoering van het onderzoek. Figuur 5 toont dat de meeste meldingen betrekking hebben op de thema's mensensmokkel, georganiseerde fraude en arbeidsomstandigheden. De meeste afgeronde onderzoeken hebben betrekking op mensensmokkel en arbeidsomstandigheden (figuur 6).

Figuur 5: Percentage meldingen Werk & Inkomen verdeeld over de verschillende thema's

Er is ook beslag gelegd op bankrekeningen, vorderingen van opdrachtgevers en terugbetalingen van leningen. Het bedrijf was al geruime tijd in het vizier van de Arbeidsinspectie.

Figuur 6: Aantal afgeronde onderzoeken naar thema Werk & Inkomen 2024

NOW-fraude

Tijdens de coronacrisis konden werkgevers een beroep doen op de tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW), zodat salarissen betaald konden worden en medewerkers in dienst worden gehouden. Deze regeling is per 1 april 2022 gestopt. In 2023 is binnen de afdeling Werk & Inkomen het gespecialiseerde NOW-team opgericht dat zich bezighoudt met strafrechtelijk onderzoek naar fraude met de NOW-regeling. Het team houdt eind 2025 op te bestaan. In 2024 heeft het team meerdere FIU-meldingen ontvangen en in behandeling genomen. De lopende samenwerkingen met UWV en FIU op dit thema zijn ook in 2024 voortgezet.

Valselijk opgemaakte accountantsverklaringen

In september 2024 werden 3 verdachten aangehouden op verdenking van valsheid in geschrift en misbruik van NOW-subsidiegelden. Daarbij vond ook een doorzoeking plaats en werd beslag gelegd op vermogen, waaronder bankrekeningen en woningen. De zaak kwam aan het licht na een melding van de Belastingdienst aan het UWV. Het UWV startte een bestuursrechtelijk onderzoek en daaruit volgde een vermoeden van misbruik van subsidiegelden waarop de Opsporingsdienst het onderzoek van het UWV overnam. Het ging hier om een industrieel bouwbedrijf in Noord-Holland. Het bedrijf gaf in haar NOW-aanvragen op omzetverlies te hebben geleden. Dat is een voorwaarde voor toekenning van de NOW. Uit onderzoek blijkt dat het bedrijf nooit omzet heeft gehad, waardoor ook geen sprake kan zijn van omzetverlies. Ter verantwoording voor de uitgekeerde gelden, werden bij het UWV accountantsverklaringen aangeleverd. Deze waren in dit geval vereist in verband met de hoogte van de uitgekeerde NOW. Het vermoeden was dat deze verklaringen valselijk waren opgemaakt waarbij de naam van een accountant is misbruikt. Ook zijn NOW-gelden aangevraagd en uitgekeerd op het moment dat er geen personeel meer in dienst was. De verdenking zit dan ook op valsheid in geschrift en oneigenlijk besteden van NOW-gelden. Het bedrijf heeft ruim 1 miljoen euro aan NOW-gelden ontvangen.

Ook in 2024 was het terughalen van onterecht verkregen gelden een belangrijk aandachtspunt. Zo is door het team geïnvesteerd op 'anderbeslag'. Dat is beslag bij een andere (rechts)persoon dan de verdachte, maar waarbij aanwijzingen zijn dat er sprake is van verhaalsfrustratie. Dat houdt in dat vermogen bewust bij een andere (rechts)persoon wordt geplaatst om het terughalen van geld of ander vermogen te bemoeilijken. Zo is in een onderzoek 'anderbeslag' gelegd bij debiteuren van een aan de verdachten gelieerde onderneming.

Mensensmokkel

Er zijn meerdere partijen betrokken bij de aanpak van mensensmokkel. Zo houdt de Koninklijke Marechaussee (KMar) toezicht op in- en uitreizende personen. De Opsporingsdienst doet onderzoek naar mensensmokkel als er een vermoeden is dat arbeidsmigranten gefaciliteerd worden bij illegale tewerkstelling. Als de bewijsdrempel voor arbeidsuitbuiting (zie hoofdstuk 4) niet wordt gehaald, kunnen we ons op de aanpak van andere delicten richten dan beschreven in artikel 273f Sr die mede bijdragen aan de bestrijding van arbeidsuitbuiting. Denk aan onderzoek naar mensensmokkel of witwassen. Dat soort onderzoeken worden binnen de afdeling Werk & Inkomen uitgevoerd.

De afdeling Werk & Inkomen richt zich met name op de aanpak van personen of netwerken van personen die een centrale en faciliterende rol vervullen. Ook wordt ingezet op het strafrechtelijk aanpakken van notoire overtreeders van artikel 2 Wet Arbeid vreemdelingen (Wav). Daarbij is de inzet vooral gericht op het aanpakken van bekende overtreeders, die een beroep of gewoonte maken van het tewerkstellen van illegalen. Een justitiële aantekening kan dan een extra barrière opwerpen, bijvoorbeeld in het kader van een Verklaring Omtrent het gedrag (VOG) of een procedure ingevolge de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (wet Bibob).

Mensensmokkel en witwassen via uitzendbureau

In juli 2024 werden 6 verdachten aangehouden: 4 personen op verdenking van mensensmokkel en het te werk stellen van illegale vreemdelingen en 2 personen voor witwassen. Alle personen zijn werkzaam bij hetzelfde bedrijf, een uitzendbureau uit Den Haag. Tijdens de aanhoudingen zijn woningen en bedrijfspanden doorzocht. Daarbij zijn onder meer 4 luxe auto's, 34 bedrijfswagens, een woning, designerkleding en -tassen, gouden sieraden, horloges en zonnebrillen en € 25.000,- aan contant geld in beslag genomen. Er is ook beslag gelegd op bankrekeningen, vorderingen van opdrachtgevers en terugbetalingen van leningen. Het bedrijf was al geruime tijd in het vizier van de Arbeidsinspectie. Na intensief onderzoek konden de verdachten van het bedrijf worden aangehouden. Dit gebeurde in nauwe samenwerking met het FP, KMar, de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (FIOD), Douane en de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM).

Strafrechtelijk onderzoek naar ongeval bij tankreiniging

In november 2022 is bij het reinigen van een tank een slang bezweken waardoor een giftige stof vrijkwam. Als gevolg hiervan zijn 9 slachtoffers - in verband met het inademen van giftige dampen - behandeld in het ziekenhuis. De Opsporingsdienst heeft samen met inspecteurs van Toezicht een strafrechtelijk onderzoek ingesteld. Er is in 2024 proces-verbaal opgemaakt omdat het bedrijf de procedure voor het reinigen van een tank met een restlading fosfortrichloride onvoldoende had beschreven, het personeel onvoldoende had geïnstrueerd en onvoldoende toezicht heeft uitgeoefend bij het reinigen van de tank en de werkzaamheden uitgevoerd werden in strijd met de eigen werkinstructies. Daarnaast heeft het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) geconstateerd dat de slang ondeugdelijk was voor deze reiniging. Doordat er vermoedelijk sprake was van opzet is er sprake van een misdrijf uit de Wet op de economische delicten (WED). Ook is proces-verbaal opgemaakt voor het opzettelijk en wederrechtelijk in de lucht brengen van een stof waardoor er gevaar voor de openbare gezondheid of levensgevaar was ontstaan. Door het ongeval is niet alleen de veiligheid en gezondheid van de eigen werknemers in gevaar gebracht, maar ook die van werknemers van het naastgelegen bedrijf. Het proces-verbaal is opgemaakt tegen het bedrijf en 2 personen die als feitelijk leidinggevend zijn aangemerkt.

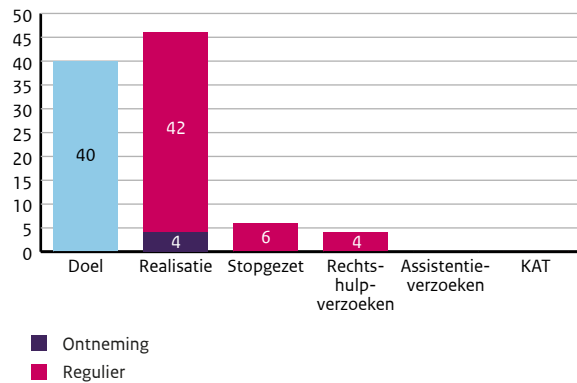
Fraude met sociale voorzieningen en subsidies

Strafrechtelijk onderzoek naar uitkeringsfraude vindt zowel door de Opsporingsdienst van de Arbeidsinspectie, als door het UWV en de SVB plaats. De buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) bij het UWV en de SVB voeren deze strafrechtelijke onderzoeken uit. De Opsporingsdienst richt zich daarbij op grootschalige en georganiseerde vormen van uitkeringsfraude, zoals werkgevers die op grote schaal behulpzaam zijn bij het plegen van uitkeringsfraude of tussenpersonen die op frauduleuze wijze uitkeringen aanvragen voor klanten. In 2024 is het zicht van de Opsporingsdienst op deze vorm van uitkeringsfraude en daarmee het aantal onderzoeken hiernaar gering geweest. Om dit te verbeteren, is met name ingezet op het intensiveren van de samenwerking met het UWV. Er vindt inmiddels structureel overleg plaats met het UWV over meldingen en fenomenen. Dit verwachting is dat dit in 2025 gaat leiden tot concrete onderzoeken.

Resultaten

Voor 2024 is afgesproken dat voor het domein Werk & Inkomen minimaal 40 onderzoeken ingeleverd worden. Figuur 7 laat het aantal afgeronde onderzoeken van het domein Werk & Inkomen zien. Dat zijn er 46, waarvan 4 ontnemingsdossiers. Daarnaast zijn 4 rechtshulpverzoeken uitgevoerd en 6 onderzoeken in de tactische fase afgebroken. De redenen daarvoor zijn uiteenlopend, maar meestal wordt een tactisch onderzoek afgebroken als het bewijs niet toereikend is. De prestatieafspraken zijn hiermee ruimschoots gehaald.

Figuur 7: Aantal onderzoeken Werk & Inkomen

(Neven)effect

Naast deze kwantitatieve resultaten wordt, als gevolg van het werk van de Opsporingsdienst op het terrein van Werk & Inkomen ook op andere wijze resultaat behaald en/of effect bereikt. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- In een onderzoek werd door onze digitale experts een bericht in bestaande WhatsApp-groepen geplaatst waarin personen met een Braziliaanse nationaliteit werden voorgelicht c.q. gewaarschuwd dat het werken in Nederland zonder verblijfs- en tewerkstellingsvergunning niet is toegestaan.
- Na onderzoek naar mensensmokkel is een bijeenkomst met meerdere gemeenten en het UWV georganiseerd. Na deze bijeenkomst zijn ongeveer 50 processen-verbaal met restinformatie uit het onderzoek gedeeld, waardoor enkele gemeenten en het UWV in staat werden gesteld mogelijke uitkeringsfraude te onderzoeken en eventueel onterecht verstrekte uitkeringen terug te vorderen.
- Na onderzoek naar NOW-fraude is informatie aan de Kamer van Koophandel (KvK) verstrekt waardoor de KvK de rechtspersoon kon ontbinden.
- Na onderzoek naar mensensmokkel is er informatie verstrekt aan de gemeente waardoor de vergunning van een bedrijfspand kon worden ingetrokken in het kader van de Wet Bibob.

6. Zorgfraude

Algemeen

In opdracht van het ministerie van VWS voert de Opsporingsdienst strafrechtelijke onderzoeken uit naar fraude met zorggelden. De focus ligt daarbij op alle financieringsvormen binnen het zorgdomein. Dit betreft niet alleen strafrechtelijk onderzoek naar fraude met zorggelden gefinancierd uit de Wet langdurige zorg (Wlz), Zorgverzekeringswet (Zvw), Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Jeugdwet, maar ook fraude met subsidies die binnen het zorgdomein verstrekt zijn. De Opsporingsdienst maakt onderdeel uit van de Taskforce Integriteit Zorgsector (TIZ)⁴. In deze taskforce worden gezamenlijk prioriteiten bepaald en wordt operationeel samengewerkt.

De Opsporingsdienst constateert dat op het domein Zorg steeds meer sprake is van verwevenheid tussen fraude met zorggelden en/of -subsidies en andere vormen van (ondermijnende) criminaliteit. Ook signaleren we dat de gehanteerde bedrijfsconstructies steeds complexer worden en daarmee minder doorzichtig zijn voor handhavende instanties. Daar komt bij dat voor de zorgverlening in toenemende mate gebruik wordt gemaakt van uitzendbureaus en bemiddelingsbureaus van zzp'ers. Deze ontwikkelingen hebben ertoe geleid dat de Opsporingsdienst extra aandacht heeft voor deze thema's (zie figuur 8). De aandacht voor de sector wijkverpleging, voor de jaren 2023 tot en met 2026 geprioriteerd door de TIZ, blijft onverkort aanwezig.

Fraude met zorgfraudediploma's

In de afgelopen twee jaar is het aantal bureaus dat Eerder Verworven Competenties (EVC's) afgeeft explosief gegroeid. Uit diverse signalen blijkt echter dat op grote schaal gebruik wordt gemaakt van zorgdiploma's die op grond van valse EVC's zijn verkregen. In een Fieldlab⁵ heeft de Opsporingsdienst samen met de Inspectie voor de Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ), Inspectie van het Onderwijs (IvHO), Zilveren Kruis, gemeenten Amsterdam en Utrecht, in 2024 alle vanaf 2021 op grond van EVC's verstrekte diploma's door 14 onderwijsinstellingen gescreend. Dit betrof ruim 1.000 diploma's. Aan de hand van deze screening is per onderwijsinstelling een indicatie afgegeven van het risico dat een diploma op onterechte gronden is afgegeven. Het resultaat hiervan is dat er bijna 400 diploma's als hoog-risico zijn geïdentificeerd, voorkomen is dat ongeveer 150 nieuwe mogelijk valse diploma's zijn afgegeven. Voor de diploma's die als hoog-risico zijn geïdentificeerd, is geadviseerd te herbeoordelen of het diploma op juiste gronden is verstrekt. Bij één onderwijsinstelling werd een score van 75 procent hoog-risico geconstateerd.

De MBO Raad werkt momenteel een juridische leidraad uit, die onderwijsinstellingen handvatten biedt om oneigenlijk afgegeven diploma's in te trekken.

Witwassen zonder gronddelict

In het jaarverslag 2023⁶ is melding gemaakt van een vernieuwende aanpak binnen het domein zorgfraude via witwassen zonder gronddelict. In 2024 is in deze zaak uitspraak gedaan door de rechter. De rechtbank stelde dat witwassen zonder gronddelict - dus zonder dat aangetoond is uit welk strafbaar feit het geld voortkomt - ten laste gelegd kan worden, ook als er zicht is op een gronddelict zoals oplichting. Als er een vermoeden van witwassen is, dan is het aan verdachten om een verklaring te geven hoe zij aan die gelden kwamen. De 2 verdachten in de betreffende zaak zijn inmiddels veroordeeld tot 20 maanden celstraf waarvan 5 maanden voorwaardelijk. De door de verdachten aangekochte panden zijn verbeurdverklaard. Inmiddels is in 2024 in nog twee soortgelijke zaken uitspraak gedaan. Ook in deze zaken zijn de verdachten veroordeeld; respectievelijk tot 18 maanden (waarvan 12 voorwaardelijk) en 22 maanden gevangenisstraf. Ook is het wederrechtelijk verkregen voordeel ontnomen. Daarmee is de aanpak van witwassen zonder gronddelict binnen het domein Zorgfraude bestendigd en verduidelijkt.

4 Deelnemers TIZ: het Functioneel Parket (FP), de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa), de Inspectie voor de Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ), het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ), de Belastingdienst/FIOD, Zorgverzekeraars Nederland (ZN), de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Nederlandse Arbeidsinspectie.

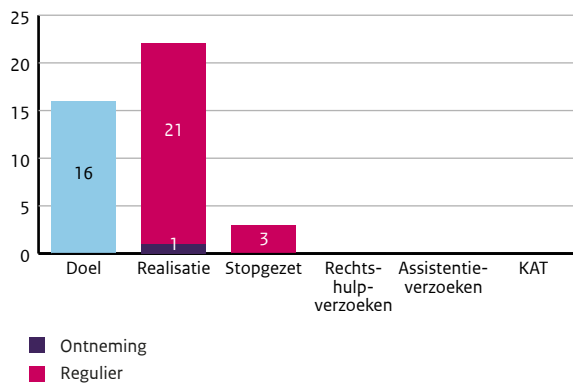
5 Dit Fieldlab is een samenwerking met andere (overheids)organisaties en wetenschappers om tot een nieuwe, meer effectieve aanpak van zorgfraude te komen.

6 Jaarverslag Opsporingsdienst 2023

Resultaten

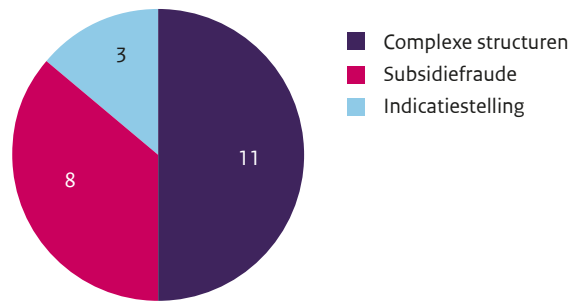
In het handhavingsarrangement is afgesproken dat de afdeling Zorgfraude minimaal 16 onderzoeken inlevert bij het FP. Dit zijn er 22 geworden, waarvan 1 ontnemingsdossier. Gedurende de tactische fase zijn 3 onderzoeken stopgezet. Er zijn bij de afdeling Zorgfraude geen rechtshulpverzoeken binnengekomen.

Figuur 8: Aantal onderzoeken Zorgfraude 2024

Figuur 9 laat zien dat in de meeste afgeronde onderzoeken gebruik wordt gemaakt van complexe (organisatie)structuren waarbinnen de fraude met zorggeld wordt uitgevoerd. In verschillende onderzoeken is zichtbaar geworden dat er gebruik wordt gemaakt van uitzendbureaus, uitleenbureaus, payrollbedrijven, factoringbedrijven en zzp'ers. Hierbij hoeven deze ondernemingen (de hoofdaannemer) bij de declaratie niet te vermelden wie de gedeclareerde zorg geleverd heeft, waardoor het aantonen van onrechtmatigheden steeds complexer wordt.

Figuur 9: Aantal afgeronde onderzoeken naar thema Zorgfraude

Ook gaat een groot deel van de onderzoeken over fraude met de subsidieregeling Coronabaten in de Zorg (COZO). De Opsporingsdienst heeft de minister van VWS al eerder gewezen op deze fraude⁷. Naast deze subsidieregeling hebben de Opsporingsdienst en de IGJ informatie dat zorgaanbieders mogelijk misbruik maken van de Regeling onverzekerbare vreemdelingen (OVV-regeling) en de Subsidieregeling medisch noodzakelijke zorg voor onverzekerden (SOV-regeling). Er zijn twee strafrechtelijke onderzoeken gestart. De Inspecties hebben de minister van VWS hierover met een signaal gewaarschuwd⁸.

(Neven)effect

In onderzoeken naar zorgfraude worden ook andersoortige resultaten gehaald dan het afronden en inleveren van onderzoeken. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- het hiervoor genoemde signaal over de SOV/OVV-regeling;
- het verstrekken van informatie in het kader van het nemen van schadebeperkende maatregelen.

⁷ Signalen oneigenlijk gebruik subsidieregeling Coronabaten in de zorg (COZO-regeling) | Rapport | Rijksoverheid.nl

⁸ Misbruik door malafide zorgverleners van zorgbudget voor onverzekerden | Publicatie | Nederlandse Arbeidsinspectie

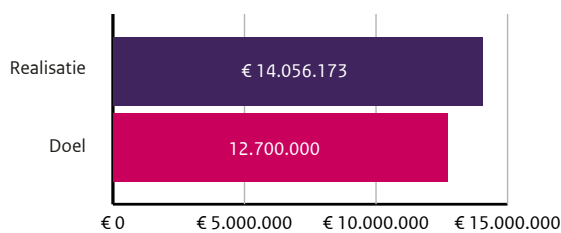
7. Aanpak criminele geldstromen

Financieel gewin is vaak hét motief van de strafbare feiten dat we onderzoeken als Opsporingsdienst. Met het afpakken van financiële opbrengsten en het in beslag nemen van (luxe) goederen uit criminele activiteiten wordt bijgedragen aan het rechtsherstel; oneerlijke concurrentie wordt tegengegaan en voorkomen wordt dat crimineel geld (opnieuw) wordt geïnvesteerd. Afpakken is dus een belangrijk en effectief onderdeel van de aanpak en preventie van geld- en statusgedreven criminaliteit. Door criminele geldstromen aan te pakken, wordt de overtreder geraakt daar waar het pijn doet. De Opsporingsdienst heeft in 2024 ingezet op het afpakken van crimineel vermogen 'in ruime zin'. Dat wil zeggen strafrechtelijk, maar ook waar mogelijk bestuurs- en civielrechtelijk. De (financieel) rechercheurs zoeken vanuit financiële bronnen naar bewijs voor de gepleegde strafbare feiten en het daarmee verdiende voordeel. Ook wordt gezocht naar vermogen van de verdachten waarop beslag mogelijk is en waarmee het verkregen voordeel kan worden ontnomen/afgepakt.

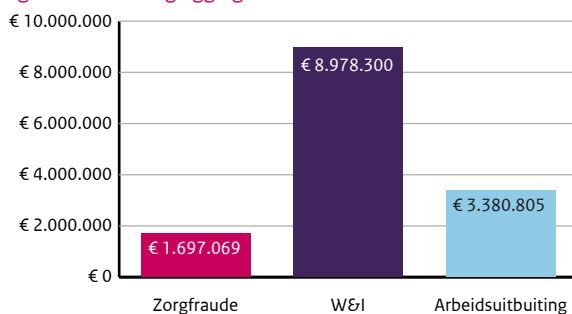
Resultaten

Er is een algemene beslagdoelstelling op vermogen voor de vier BOD'en gezamenlijk. Deze gezamenlijke beslagdoelstelling is verdeeld naar rato van het aantal fte's per BOD. Voor onze Opsporingsdienst was die afspraak in 2024 € 12,7 miljoen. Deze afspraak is ruim behaald met een bedrag van circa € 14 miljoen.

Figuur 10: Beslaglegging

Figuur 11: Beslaglegging naar domein

(Neven)effect

Naast de beslaglegging is er ook op andere wijze resultaat of effect bereikt:

- Er zijn restprocessen-verbaal met (financiële) informatie gedeeld met ketenpartners, zodat zij verder onderzoek kunnen doen naar mogelijke fraude op hun terrein.
- De betaling van het volledige wederrechtelijk verkregen voordeel (WV) in een NOW-onderzoek is met een transactieovereenkomst geïnd.
- Slachtoffers van arbeidsuitbuiting worden gewezen op de mogelijkheid om via civielrechtelijke procedures een schadeclaim of een loonvordering in te dienen.
- In een onderzoek naar arbeidsomstandigheden is samen met het FP gekeken naar beslagmogelijkheden voor affectieschade (een vorm van smartengeld).

Cash Compensatie Model

In meerdere onderzoeken zijn in 2024 aanwijzingen gevonden dat gebruik wordt gemaakt van het zogenoemde *Cash Compensatie Model*. Dit is een methodiek waarbij (andere) criminelen contant geld leveren aan ondernemers die contant geld nodig hebben. Dat geld wordt vaak gebruikt voor zwarte loonbetalingen, zwarte inkopen en andere illegale activiteiten. Dit fenomeen krijgt, gelet op deze aanwijzingen, nadere aandacht.

Belastingdienst heft na

In een ander onderzoek (naar arbeidsuitbuiting) is conservatoir beslag gelegd. Daarnaast is informatie met de Belastingdienst gedeeld. Dat heeft geleid tot naheffingsaanslagen loonheffingen ter hoogte van ruim € 3 miljoen. Ook heeft de Belastingdienst naheffingsaanslagen voor de omzetbelasting en de inkomstenbelasting opgelegd van circa € 500.000.

Vermogensdossier

In 2024 zijn we gestart met een gecontroleerde uitrol van het Vermogensdossier door in een aantal onderzoeken hiermee te gaan werken. Het Vermogensdossier biedt doorlopend inzicht in de actuele vermogenspositie van de verdachte(n). Dit instrument is bruikbaar en beschikbaar in alle fasen van een onderzoek: opsporing door ons, vervolging door het OM en ten uitvoerlegging door het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB). Het Vermogensdossier draagt hiermee bij aan een efficiëntere en effectievere executie.

8. Internationaal & ontwikkelingen werkveld

Internationaal

De Arbeidsinspectie organiseert jaarlijks - vanuit het *European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats (EMPACT)* - met Europol en de *European Labour Authority (ELA)* - de internationale *Joint Action Day (JAD)* tegen arbeidsuitbuiting, ook wel JAD-week genoemd. De Arbeidsinspectie was in 2024 Europees 'action leader' van deze JAD-week. In 2024 hebben we samen met andere Europese landen gezamenlijke inspecties en acties uitgevoerd om arbeidsuitbuiting te bestrijden. Prioritair thema was de horecasector. Opsporing heeft in samenwerking met de collega's van Toezicht tijdens de internationale JAD-week specifieke restaurantketens bezocht, waar regelmatig blijkt te worden gefraudeerd, met bovendien een hoge kans op uitbuiting van de werknemers.

In 2024 heeft de Opsporingsdienst op het gebied van het afpakken van crimineel vermogen samengewerkt met buitenlandse partners. Er is in het buitenland, voor onderzoeken van de Opsporingsdienst, vermogen bevroren of inbeslaggenomen. Deze internationale samenwerking in strafzaken heeft voornamelijk plaatsgevonden via Europese bevroeringsbevelen voor wat betreft EU-landen. Ook met landen buiten de EU heeft de Opsporingsdienst intensief samengewerkt op het financiële vlak voor rechtshulp.

In Zwitserland is het project *Financial Intelligence against Human Trafficking (FIAHT)* gestart. Doel is om met een publiek-private samenwerking (PPS) tussen de Zwitserse justitiële autoriteiten, politie en banken te komen tot betere kwalitatieve en kwantitatieve beoordeling van ongebruikelijke transacties. Dit naar aanleiding van het Nederlandse model waarbij een PPS is opgezet tussen de Universiteit van Amsterdam, ABN AMRO Bank en het ministerie van SZW. De Opsporingsdienst heeft, vanuit deze ervaring met PPS, deelgenomen aan een bijeenkomst met diverse Zwitserse partijen.

Ontwikkelingen werkveld

Nieuwe Wetboek van Strafvordering

Het huidige Wetboek van Strafvordering dateert uit 1926. Door allerlei ontwikkelingen is het Wetboek onoverzichtelijk en is niet alle jurisprudentie erin verwerkt. In het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt onder meer ingezet op nieuwe opsporingsbevoegdheden, een betere positie voor slachtoffers, voorschriften die bijdragen aan kortere doorlooptijden en de mogelijkheid voor de verdediging om in een eerder stadium een actievere rol te vervullen. De verwachting is dat de boeken 1 tot en met 6 op 1 april 2029 in werking treden. De inhoud van boeken 7 en 8 is al eerder in werking getreden. Bij de voorbereidingen van de implementatie van het nieuwe Wetboek werkt de Opsporingsdienst onder leiding van de implementatiemanager nauw samen met de andere BOD'en. De uitvoering wordt aan de hand van vier deelonderwerpen binnen werkgroepen voorbereid, namelijk: IV/ICT, opleidingen, werkprocessen en financiën. Om de inhoudelijke werkgroepen in staat te stellen een gedegen beoordeling van de impact van de wijzigingen te maken, hebben de BOD'en gezamenlijk een juristenpool opgericht. Het nieuwe Wetboek introduceert ook een aantal nieuwe onderwerpen en bevoegdheden. De Innovatiewet die op 1 oktober 2022 in werking is getreden heeft het mogelijk gemaakt om op vijf onderwerpen praktijkervaring op te doen. De Opsporingsdienst heeft inmiddels, met pilots, ervaring opgedaan met het uitbreiden van de bevoegdheden van de Hulpofficier van Justitie en gegevens na inbeslagname. De pilots zijn na twee jaar door het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC) geëvalueerd en in rapporten opgenomen.

Verschoningsrecht

Na ontwikkelingen in de jurisprudentie staat de manier waarop met verschoningsgerechtigde-informatie wordt omgegaan ter discussie. De Opsporingsdienst heeft in haar onderzoeken met regelmaat te maken met informatie van verschoningsgerechtigden. Sinds juni 2023 is een tijdelijk handelingskader voor de omgang met verschoningsgerechtigde informatie van kracht. In 2024 is conform dit handelingskader gewerkt.

De Hoge Raad (HR) heeft in maart 2024 prejudiciële vragen over dit vraagstuk beantwoord. Naar aanleiding hiervan werkt het OM - vooruitlopend op het nieuwe Wetboek van Strafvordering - aan een landelijke aanwijzing verschoningsgerechtigd-materiaal. Het OM heeft daarbij nauw overleg met de bijzondere opsporingsdiensten. Hiernaast wordt onder regie van de Directie Strafrechtketen van het ministerie van Justitie en Veiligheid een ketenproject verschoningsrecht uitgevoerd, waaraan de rechtspraak, de advocatuur, de Opsporingsdiensten en het OM deelnemen. Binnen dit project worden voorbereidingen getroffen om te komen tot een eenduidige en technisch haalbare werkwijze.

Opsporingscampus

In 2023 hebben de KMar en de BOD'en gewerkt aan de oprichting van de 'Opsporingscampus' als opleidings-, kennis- en expertisecentrum. De verdere ontwikkeling van de Opsporingscampus was in 2024 in volle gang. De KMar en de BOD'en hebben een wettelijke taak in het opsporen en het aanpakken van criminaliteit binnen hun specifieke werkerreinen. Samenwerking met elkaar is in toenemende mate nodig om succesvol te kunnen blijven opsporen. De Opsporingscampus speelt hierbij een belangrijke rol: we leiden gezamenlijk op, delen kennis en maken daarbij gebruik van de nieuwste inzichten en innovaties. Dit draagt bij aan het vergroten van de deskundigheid, expertise, de onderlinge uitwisselbaarheid en het werkplezier van medewerkers binnen de KMar en de BOD'en. Vanuit eigen regie met elkaar en voor Opsporend Nederland. De deelprojectleiders, onderwijskundigen (ontwikkelaars) en de experts hebben in 2024 stappen gezet naar een modulaire en moderne opleiding tot algemeen opsporingsambtenaar. Heel concreet vindt in het eerste kwartaal van 2025 een pilot van de Generiek Basisopleiding (GBO) plaats. Daarbij is ook een implementatiecommissie ingesteld om deze pilot, maar ook de andere vakrichting(en) die in 2025 zullen worden opgeleverd, goed te realiseren bij alle diensten.

9. Afdoening Functioneel Parket

Inleiding

In voorgaande hoofdstukken is ingegaan op de behaalde resultaten van de Opsporingsdienst van de Arbeidsinspectie. In dit hoofdstuk wordt stilgestaan bij de prestaties van het FP. Het gaat hierbij om de prestatie-indicatoren zoals afgesproken in het handhavingsarrangement (jaarschijf 2024).

In het handhavingsarrangement zijn in totaal vier prestatie-indicatoren opgenomen:

1. Instroom aantal verdachte (rechts)personen:
100-200
2. Parketnummers naar zitting:
minimaal 33%
3. Parketnummers buitengerechtelijke afdoening:
minimaal 15%
4. Parketnummers technische sepot:
maximaal 25%

Voor de prestatie-indicatoren 2 t/m 4 geldt dat zij betrekking hebben op parketnummers die ook vóór 2024 kunnen zijn geregistreerd. Verschillende omstandigheden, zoals de complexiteit en omvang van een strafrechtelijk onderzoek, de duur van de regiefase bij het Kabinet Rechter-Commissaris, maar ook beschikbare zittingscapaciteit bij de rechtbank, zijn van invloed op het uiteindelijke moment waarop een beslissing op een parketnummer plaatsvindt.

Algemeen

Waar de Opsporingsdienst in voorgaande hoofdstukken uitgaat van 'afgeronde onderzoeken', gaat het FP uit van 'geregistreerde parketnummers'. In één strafrechtelijk onderzoek kunnen meerdere parketnummers zijn geregistreerd. Eén parketnummer betekent één verdachte. Dit kan een natuurlijk persoon of een rechtspersoon zijn.

Als wordt beslist dat een verdachte terecht moet staan voor een strafbaar feit, kan hij worden gedagvaard om voor de rechter te verschijnen. Op het parketnummer dat aan deze verdachte is gekoppeld, wordt de beslissing 'dagvaarden' genomen. Een strafzaak kan ook buitengerechtelijk worden afgedaan. Dit kan met een OM-strafbeschikking of een transactie. Tot slot kan een strafzaak worden geseponeerd.

Binnen een strafrechtelijk onderzoek komt het regelmatig voor dat voor verschillende verdachten (ieder met een eigen parketnummer) een verschillende beslissing wordt genomen. Dit kan het geval zijn als binnen hetzelfde onderzoek de natuurlijke persoon en de rechtspersoon zijn aangemerkt als verdachte en op een later moment, bijvoorbeeld in geval van faillissement, de strafzaak tegen de rechtspersoon wordt geseponeerd. De bestuurder van de rechtspersoon kan in dat geval alsnog worden vervolgd.

Prioriteiten van het College van procureurs-generaal

Het is relevant te noemen dat het FP voor de periode 2023 tot en met 2026 de door het College van procureurs-generaal vastgestelde prioriteiten volgt, door daar FP-doelen aan te koppelen. Dat betekent dat het FP beoogt minder afhankelijk te worden van de zittingscapaciteit bij de rechtspraak, door méér onderzoeken buitengerechtelijk af te doen. Bijvoorbeeld via het opleggen van OM-strafbeschikkingen. Ook wil het FP de voorraad zaken beheersbaar krijgen én houden, door onder andere scherpere keuzes te maken bij het selecteren en prioriteren van strafrechtelijke onderzoeken. Dit moet leiden tot effectievere afdoeningen met kwalitatief betere dossiers en een verlaging van het sepotpercentage.

Resultaten Functioneel Parket

Figuur 12: Resultaat op prestatie-indicatoren FP

Prestatie-indicator	Doel	Resultaat
1. Instroom aantal verdachte (rechts)personen	100-200	181
2. Parketnummers naar zitting	Minimaal 33%	45,2%
3. Parketnummers buitengerechtelijke afdoening	Minimaal 15%	16,3%
4. Parketnummers technische sepot	Maximaal 25%	15,4%

Figuur 12 laat zien dat het FP de afgesproken prestaties heeft gehaald:

1. Het totaal aantal parketnummers dat in 2024 onder de Opsporingsdienst van de Arbeidsinspectie is geregistreerd bedroeg 181. Ten opzichte van 2023 is dit een toename van 13 parketnummers.
2. Van de in totaal 208 parketnummers waarop in 2024 een beslissing is genomen, is over 45,2% beslist dat de verdachte moet worden gedagvaard.
3. Naast de verdachten waarover is beslist dat zij voor de rechter moeten verschijnen, is een deel van de parketnummers buitengerechtelijk afgedaan. Van de in totaal 208 parketnummers is 16,3% afgedaan met een OM strafbeschikking of transactie.
4. Tot slot is over een aantal verdachten beslist dat hun zaak moet worden geseponeerd. Over het jaar 2024 is op in totaal 32 parketnummers een technische sepotbeslissing genomen. Dit komt neer op 15,4%.

De parketnummers die zijn geseponeerd zijn merendeels een sepot o2, onvoldoende bewijs. Voor een deel heeft dit geleid tot het einde van de strafzaak. Maar grotendeels gaat het om parketnummers die onderdeel uitmaken van een strafrechtelijk onderzoek, waarin meerdere parketnummers zijn geregistreerd. Dat wil zeggen: meerdere (rechts)personen zijn als verdachte aangemerkt. Een verklaring hiervoor is dat de aanvankelijke inschatting wie verdachte is bij de start van een onderzoek, gedurende het onderzoek in een ander daglicht kan komen te staan waardoor het niet langer opportuun is die (rechts)persoon te vervolgen, zoals het eerdergenoemde voorbeeld van een faillissement. Van belang is dat in veel onderzoeken waarin voor één of meer verdachten tot sepot is overgaan, medeverdachten wél worden vervolgd. Het onderzoek tegen deze medeverdachten loopt nog of heeft geleid tot een strafoplegging.

Deze uitgave is onderdeel van het Jaarverslag 2024
van de Nederlandse Arbeidsinspectie

Maart 2025